

Riedsútstel

It Beslút	: 18 december 2025
Agindapunt	: 5
Status	: Besluitvormend
Program	: 7 - Volksgezondheid en milieu
Portefúljehâlder	: B. van Zandbergen
Amtner	: S. Minnema- Van der Weg
Bylage	: 1. Eindevaluatie Grondstoffenbeleid 2020-2025 en Grondstoffenbeleid vanaf 2026 2. Resultaten DENK MEE enquête
Saak- en stiknûmer	: 2025062410005 en 25ZG309759

Underwerp

Evaluatie grondstoffenbeleid 2020-2025 en vaststelling Grondstoffenbeleid vanaf 2026

Wy stelle jo foar te besluten om:

1. De eindevaluatie Grondstoffenbeleidsplan 2020-2025 vast te stellen.
2. Het Grondstoffenbeleid vanaf 2026 vast te stellen.
3. Het Grondstoffenbeleid in 2030 te evalueren.
4. De financiële consequenties van het Grondstoffenbeleid vanaf 2026 te verwerken in afvalstoffenheffing 2026 en opvolgende jaren door deze te verhogen voor een één- en meerpersoonshuishouden met respectievelijk € 0,66 en € 0,96.
5. De uitwerkingen van de maatregelen uit het Grondstoffenbeleid 2026 juridisch te borgen in de Afvalstoffenverordening en/of Uitvoeringsbesluit afvalverordening en acceptatieprotocollen milieustraat en composteerterrein.

Koarte gearfetting

Zoals op 19 september 2019 vastgesteld door de raad is aan het eind van de beleidsperiode van het grondstoffenbeleid 2020-2025 geëvalueerd. Deze evaluatie met het nieuwe grondstoffenbeleid wordt nu ter vaststelling aan de raad voorgelegd. Het grondstoffenbeleid heeft als doel om tot een circulaire economie in 2050 te komen op het gebied van huishoudelijk afval. De raad heeft dit onderwerp opiniërend behandeld op 9 oktober 2025.

Foech ried/kolleezje

De raad is kaderstellend en het college uitvoerend.

Ynlieding

Het is tijd om even stil te staan, achterom te kijken, om ons heen te kijken wat er in de afvalomgeving is veranderd en indien nodig onze route aan te vullen om ons pad met ferme pas te vervolgen – “Op nei in sirkulêre ekonomy”! Voor de eindevaluatie en het Grondstoffenbeleid vanaf 2026 verwijzen wij u naar het bijgaande document “Eindevaluatie en het Grondstoffenbeleid vanaf 2026” (bijlage 1).

Het onderhavige stuk, bijlage 1, bestaat uit twee delen: het eerste deel beschrijft de eindevaluatie van het uitgevoerde grondstoffenbeleid 2020-2025. Het tweede deel beschrijft de vastlegging van het beleid vanaf 2026. Deze delen zijn apart van elkaar te lezen.

Dit onderwerp valt onder programma 7, afvalinzameling.

Tijdens de opiniërende raadsbehandeling van 9 oktober van het grondstoffenbeleid vanaf 2026 heeft de raad het college kader gegeven voor het grondstoffenbeleid en specifiek op het gebied van de inzameling van het huishoudelijk oud papier en karton.

In dat voorstel zou de eigen buitendienst vanaf 1 januari 2027 het oud papier en karton ophalen. Alle huishoudens zouden dan een minicontainer met blauwe deksel van 240 liter krijgen. Die wordt één keer per vier weken geleegd. De raad is het hier niet mee eens. Volgens de raad past dit niet bij de belangrijke rol die verenigingen spelen in de Mienskipssin. De maatregel over de inzameling van oud papier en karton is op basis van wat door de raad is aangegeven daarom aangepast.

In paragrafen 'Kanttekenings/risiko's' en 'Finânsjes' worden de risico's en (financiële) gevolgen aangegeven.

Histoarje

Zoals op 19 september 2019 vastgesteld door de raad is aan het eind van de beleidsperiode van het grondstoffenbeleid 2020-2025 geëvalueerd.

Te berikken effekt

De inhoud van de eindevaluatie is bedoeld om de raad te informeren over de bereikte resultaten van het Grondstoffenbeleid 2020-2025.

Het Grondstoffenbeleid vanaf 2026 wordt besluitvormend ter behandeling aan de raad aangeboden.

Het doel is om stil te staan bij het Grondstoffenbeleid, en te kijken waar we nu staan en hoever we zijn gekomen. Om vervolgens vooruit te kijken en met ferme pas door te stappen naar een circulaire economie.

In het Grondstoffenbeleid vanaf 2026:

- Leggen we onze ambities vast op het gebied van inzameling en recycling van huishoudelijk afval;
- Beschrijven we welke maatregelen in de komende jaren een bijdrage gaan leveren aan het realiseren van onze doelen;
- Geven we inzicht in de verwachte effecten op milieu, service en kosten;
- Leggen we de vervolg maatregelen vast van de uitvoeringsplanning vanaf 2026.

Arguminten

Het voorstel past in het ingezet beleid.

De gemeente heeft een zorgplicht voor de inzameling van huishoudelijk afval. Dit is vastgelegd in de Wet milieubeheer (artikel 10.21 t/m 10.29). Het beleid is vastgelegd in Grondstoffenbeleid. De gemeente heeft de wettelijke plicht efficiënt en effectief huishoudelijke afvalstoffen in te zamelen. Deze verantwoordelijkheid is uitgewerkt en vastgesteld in het Grondstoffenbeleid en de Afvalstoffenverordening, maar is ook een algemeen uitgangspunt bij de uitvoering van activiteiten door de gemeente, om de taken op een goede wijze tegen zo laag mogelijke kosten uit te voeren.

Het landelijke beleid is dat de doelstelling dat de economie in 2050 volledig circulair is.

In 2021 heeft de raad de duurzaamheidsagenda Tytsjerksteradiel vastgesteld. "Duorsum Tegearre dwaan" en de Friese Energiestrategie. De doelstelling voor Tytsjerksteradiel is

in 2040 energieneutraal te zijn. De behaalde resultaten met het Grondstoffenbeleid zijn onderdeel van en draagt bij aan de duurzaamheidsagenda.

Het Grondstoffenbeleid is ons beleidsdocument om invulling te geven aan de wettelijke taken met als grondslag de Wet Milieubeheer (artikel 10) op het gebied van afvalinzameling. Ook is het onderdeel van de uitwerking van de duurzaamheidsagenda.

Om gemeenten te helpen de nodige stappen te zetten richting een circulaire economie heeft de rijksoverheid het programma VANG – Huishoudelijk Afval 2015-2025 ontwikkeld. Dit programma was tot en met 2020 vooral gericht op meer gescheiden inzameling van grondstoffen en minder restafval (100 kg per inwoner per jaar in 2020 en 30 kilo in 2025). In Uitvoeringsprogramma VANG 2021-2025 staat een uitwerking van de Europese Kaderrichtlijn Afvalstoffen met concrete doelstellingen voor de komende jaren voor de recycling van ingezamelde grondstoffen. Deze Europese richtlijn bevat recyclingdoelstellingen voor stedelijk afval: dit is niet alleen het afval van huishoudens, maar ook van kantoren, winkels en diensten.

Op basis van deze Europese richtlijn luiden de Nederlandse doelstellingen voor stedelijk afval voor de komende jaren als volgt:

- 2025: 55% recycling*
- 2030: 60% recycling*
- 2035: 65% recycling*

Als gemeente hebben we geen zicht op het afval van kantoren, winkels en diensten; dit valt ook buiten onze zorgplicht. We kiezen ervoor om in dit grondstoffenbeleid de Europese recycledoelstellingen te hanteren voor (alleen) het huishoudelijk afval van onze inwoners.

**Een gemiddeld recyclepercentage voor Nederland van 55% betekent dat van elke 100 kg huishoudelijk afval die inwoners aanbieden uiteindelijk 55 kg daadwerkelijk wordt ingezet als grondstof voor nieuwe producten.*

We hebben als gemeente twee manieren om tot meer recycling van grondstoffen te komen:

1. door meer grondstoffen gescheiden in te zamelen die nu nog in het restafval verdwijnen;
2. door de kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen te verbeteren (minder vervuiling, minder stoorstoffen).

De meeste maatregelen van het Grondstoffenbeleid zijn inmiddels uitgevoerd. De voorbereiding op en de uitvoering van de invoering van de belangrijkste maatregel "Frequentie Gestuurd scheiden" vanaf 1 januari 2021 is vrij geruisloos verlopen, ondanks het invoeren van deze ingrijpende maatregel voor inwoners tijdens diverse lockdowns.

De nog niet gerealiseerde maatregelen en de maatregelen vanaf 2026, zijn de basis voor het Grondstoffenbeleid vanaf 2026.

Grondstoffenbeleid vanaf 2026

Het is nodig om op onderdelen de afvalinzameling zo aan te passen dat een volgende stap gezet kan worden in de afvalpreventie en afvalscheiding om zo de VANG kilo's verder te beperken, het scheidingsresultaat verder te verbeteren om een zo hoog mogelijk recyclingresultaat te behalen.

De doelstellingen voor 2035 zijn:

Richting 30 kg per inwoner per jaar verbrand fijn huishoudelijk afval* 90% afvalscheiding

én

Recyclingpercentage van 65% in 2035 als tussenstap naar een circulaire economie (volgens de R-ladder)

*Dit is het afval wat overblijft na nascheiding van het afval uit de sortibak en op de milieustraat (100% van de groot huishoudelijke container en 50% van het ongesorteerd bouwafval).

De maatregelen die de meeste impact hebben en kosten vragend zijn, zijn in hoofdstuk 7 van de Eindevaluatie en het Grondstoffenbeleid vanaf 2026 uitgewerkt. Dit zijn de volgende maatregelen:

- Bioafval: wekelijkse inzameling van 1 maart tot 1 december, twee-wekelijkse inzameling 1 december tot 1 maart;
- Een extra sortibak tegen betaling alleen nog te verstrekken aan huishoudens vanaf 4 personen.

Tijdens de opiniërende raadsbehandeling van 9 oktober van het stuk heeft de raad het college meegegeven dat de maatregel zoals voorgesteld - waarbij de Inzameling oud papier en karton (OPK) per 1 januari 2027 over gaat naar de eigen buitendienst en alle huishoudens een minicontainer (240L) aan huis ontvangen met een inzamel frequentie van 1x in de 4 weken – niet gewenst is.

De raad heeft, ondanks de argumenten die het college heeft voorgelegd, opiniërend het volgende kader mee gegeven:

- De inzameling van huishoudelijk afval Oud papier en Karton wordt uitgevoerd door verenigingen. De inzamelingsfrequentie blijft 1 x in de vier weken huis-aan-huis inzameling, met minimaal 11 inzamelmomenten per kalenderjaar.

De maatregel over de inzameling van oud papier en karton is op basis van wat door de raad is aangegeven aangepast in het Grondstoffenbeleid vanaf 2026, paragraaf 4.2.4.

De andere maatregelen zijn uitgewerkt in tabel 7 in de "Eindevaluatie Grondstoffenbeleid 2020-2025 en Grondstoffenbeleid vanaf 2026". Dit zijn de voorgestelde maatregelen met een geringe impact voor inwoners/politiek, waarvoor geen middelen nodig en zijn niet nader uitgewerkt in het beleidsstuk.

Alternativen

Er zijn geen redenen voor om de raad op dit moment niet te informeren over de eindevaluatie van het Grondstoffenbeleid 2020-2025. Omdat het Grondstoffenbeleid 2025 afloopt dient een Grondstoffenbeleid vanaf 2026 door de raad te worden vastgesteld.

Het alternatief voor de inzameling van huishoudelijk oud papier en karton door de verenigingen het te laten verzorgen, is om over te gaan naar een inzameling die wordt verzorgd door de eigen buitendienst met minicontainers waarbij 1 x in de vier weken het huishoudelijk oud papier en karton huis-aan-huis wordt ingezameld. Om vereniging comfort te bieden voor de komende periode wordt voorgesteld een afbouwregeling uit te werken. Zo kan een verdere stap gemaakt worden richting een circulaire economie en temperen we de stijging van de Afvalstoffenheffing (ASH).

Kanttekenings/risico's

Er zijn geen risico's verbonden aan het vaststellen van de eindevaluatie Grondstoffenbeleidsplan 2020-2025.

Het Grondstoffenbeleid vanaf 2026 wordt uitgevoerd zoals uitgewerkt en door de raad vastgesteld. Daarbij zijn een aantal risico's:

1. Niet behalen VANG- en recycledoelstellingen (tegenvallende resultaten)
2. (juridische)risico's bij oud papier
3. Juridische borging maatregelen tabel 7 Grondstoffenbeleid vanaf 2026

1. Niet behalen VANG- en recycledoelstellingen (tegenvallende resultaten)

Een risico is dat de resultaten van de maatregelen in tabel 7 van het Grondstoffenbeleid van af 2026 tegenvallen en onvoldoende bijdragen aan de gestelde en genoemde doelen. Dit is een risico wat er bij hoort en we moeten accepteren. Wanneer een verandering nodig is om een resultaat te behalen is soms durf nodig en moeten we buiten de gebaande paden lopen om dit te realiseren. Het ergste wat er kan gebeuren is, dat iets niet werkt zoals verwacht en een maatregel teruggedraaid moet worden. Vaak is het echter mogelijk een maatregel bij te schaven zodat deze toch het gewenste resultaat heeft.

2. Inzameling huishoudelijk Oud papier en Karton

Tijdens de opiniërende raadsvergadering van 9 oktober heeft de raad gesproken over het voorstel. In dat voorstel zou de eigen buitendienst vanaf 1 januari 2027 het oud papier en karton ophalen. Alle huishoudens zouden dan een minicontainer met blauwe deksel van 240 liter krijgen. Die wordt één keer per vier weken geleegd. De raad vindt dit geen goed idee. Volgens de raad past dit niet bij de belangrijke rol die verenigingen spelen in de *Mienskipssin*.

De maatregel over de inzameling van oud papier en karton is op basis van wat door de raad is aangegeven aangepast in het Grondstoffenbeleid vanaf 2026.

Besluitvormend wordt de raad voorgesteld de inzameling van Oud papier en Karton ongewijzigd wordt uitgevoerd door verenigingen, zolang dit door de desbetreffende vereniging per kalenderjaar wordt aangegeven via het "verzoek inleveren inzamelgegevens oud papier en karton".

De oud papier inzameling vraagt om meer informatie. In bijlage 4 van het Grondstoffenbeleid is deze informatie opgenomen. "Uiteenzetting oud papier inzameling". In deze bijlage zijn ook de risico's opgenomen met betrekking tot het niet behalen van de VANG-doelstellingen, de onrechtmatige situatie, financiële impact voor inwoners, risico's voor de juridische kwetsbaarheid in relatie tot de feitelijke overheidsopdracht zonder aanbesteding, schending van het gelijkheidsbeginsel, Didam-arrest, rechtmatigheid en financiële omvang van het risico en risico op financiële claims.

3. Juridische borging maatregelen tabel 7

Zonder juridische borging kunnen de maatregelen uit tabel 7 nog niet zondermeer worden uitgevoerd. Wanneer het beleid wordt vastgesteld is er een periode dat een aantal maatregelen nog juridisch moeten worden vastgelegd. De afvalstoffenverordening en/of het uitvoeringsbesluit worden aangepast en ter vaststelling aan de raad of college voorgelegd zodat de maatregelen juridisch geborgd zijn en uitgevoerd kunnen worden. Dit ondervangt de juridische risico's.

Finânsjes

De financiële aspecten zijn opgenomen in hoofdstuk 4.3. van de evaluatie.

Wanneer de Eindevaluatie en het Grondstoffenbeleid vanaf 2026 wordt vastgesteld met de uitgewerkte financiële aspecten zoals opgenomen in Hoofdstuk 7 van de Eindevaluatie en het Grondstoffenbeleid vanaf 2026, zullen er meer kosten worden gemaakt die leunen op de afvalstoffenheffing (ASH). Dit betekent dat de ASH voor een één- en meerpersoonshuishouden respectievelijk € 0,66 en € 0,96 zal worden verhoogd.

Ynwenners- en oerheidspartisipaasje

Zonder de inzet en de aanpassing van onze inwoners aan de 3-wekelijkse inzamelfrequentie van de sortibak was het huidige resultaat niet behaald. Dit is een compliment aan onze inwoners en onze buitendienstmedewerkers.

Kommunikaasje

Wanneer de Eindevaluatie en het Grondstoffenbeleid vanaf 2026 door de raad zijn vastgesteld, worden de resultaten gedeeld via sociale media, Denk Mee en de huis-aan-huiskrant. Hier staat de inwoner centraal, een compliment voor wat zij hebben bereikt en tips wat zij nog eenvoudig zelf concreet kunnen doen om zo het onnodig verbranden van afval te voorkomen.

Yntegraliteit

De afdelingen Advies en Control, afdeling HRM, JZ, inkoop en communicatie, beheer binnen- en buitendienst hebben feedback gegeven en zijn actief betrokken in de uitwerking van de Eindevaluatie en het Grondstoffenbeleid vanaf 2026.

Previnsje

Het voorkomen van afval is onderdeel van het Grondstoffenbeleid vanaf 2026.

Gearwurking

Er is geen samenwerking met een andere gemeente. Wel is er via het contactpersonenoverleg van Afvalsturing Friesland / Omrin uitwisseling geweest met gemeenten.

Ferfolchtrajekt

Het Grondstoffenbeleid is van kracht vanaf 2026.

We zien dat de meeste maatregelen uitvoerend van aard zijn en daarmee de bevoegdheid van het college.

Evaluaasje

Het is van belang (tussentijds) de resultaten en ontwikkelingen op het gebied van afvalscheiding en recycling bij te houden en hier als gemeente op te blijven anticiperen zodat het beleid hierop kan worden bijgesteld. In 2030 wordt het gehele Grondstoffenbeleid geëvalueerd en opnieuw ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.

Burgum, 25 november 2025

Het college van burgemeester en wethouders van Tytsjerksteradiel,

secretaris,

burgemeester,

dhr. drs. J. Krul

mevr. C. Schokker-Strampel

Riedsbeslút

De raad van de gemeente Tytsjerksteradiel;

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 25 november 2025, punt nummer: 5;

Beslút:

1. De eindevaluatie Grondstoffenbeleidsplan 2020-2025 vast te stellen.
2. Het Grondstoffenbeleid vanaf 2026 vast te stellen.
3. Het Grondstoffenbeleid in 2030 te evalueren.
4. De financiële consequenties van het Grondstoffenbeleid vanaf 2026 te verwerken in afvalstoffenheffing 2026 en opvolgende jaren door deze te verhogen voor een één- en meerpersoonshuishouden met respectievelijk € 0,66 en € 0,96.
5. De uitwerkingen van de maatregelen uit het Grondstoffenbeleid 2026 juridisch te borgen in de Afvalstoffenverordening en/of Uitvoeringsbesluit afvalverordening en acceptatieprotocollen milieustraat en composteerterrein.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Tytsjerksteradiel van 18 december 2025.

De griffier,

De voorzitter,

mevr. mr. A. Dam

mevr. C. Schokker-Strampel